

петрографічні, геоморфологічні, геологічні. Ретельно вивчалась геологічна і геоморфологічна будова.

Список використаних джерел

1. Гавришок Б., Сивий М. Особливості природокористування в Подільських Товтрах. - Тернопіль ТНПУ ім.В.Гнатюка. – С. 41.
2. Геренчук К. «Подольские Толтры» (геоморфологический очерк); К.Геренчук; Изв. ВГО. – 1949. – Т.81.- Висп. 5. – С. 530-536.
3. Географічна енциклопедія України в 3-х ; Редкол.: О.М.Маринич (відпр. ред.) та ін.. Т.3.- К.: «Українська Енциклопедія» ім. П.Бажана. 1993. – 480 с.
4. Ковалишин Д. До питання про формування рельєфу і ландшафтів Подільських Товтр Д.Ковалишин, І.Каплун; Наукові записки ТДПУ ім.В.Гнатюка. Серія: Географія. – 1998. – №2 (7). – С. 38-42.
5. Михальський А. А К вопросу о геологической природе Подольских Толтр / Известия геологического комитета, 1896 – Т.14. - С. 115-193.
6. Рудницький С. Знадоби до морфології подільського строчиля Дністра / С.Рудницький. Математично-природничо-лікарської секції НТ ім.Шевченка – Львів, 1913. Т. 16. – С. 1-30 с.
7. Teisseyre W. Atlas geologicny Galicij. W.Teisseyre – Т.8, 1890. – .330 s.

Грошко О.

магістрантка II курсу спеціальності 106 Географія

Науковий керівник – викл. Гулик С. В.

СУЧАСНА СТРУКТУРА ВОДНИХ АНТРОПОГЕННИХ ЛАНДШАФТІВ ТЕРЕБОВЛЯНСЬКОГО РАЙОНУ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Мета статті – проаналізувати та охарактеризувати особливості структури водних антропогенних ландшафтів Теробовлянського району.

Водні антропогенні ландшафти – це система водосховищ, ставків, каналів і копанок, що сформувались у процесі освоєння річок, а також похідні водні антропогенні ландшафтні комплекси, котрі утворилися в місцях кар’єрних виробок, антропогенного карсту, а також відстійники. Поширення водосховищ, ставків, каналів зумовлена значною зарегульованістю русел річок. Найчастіше водні антропогенні ландшафти зустрічаються в заплавах річкових долин, рідше на їхніх схилах (балках, ярах) і вододілах. Усі антропогенні аквальні ландшафти є результатом господарського освоєння водних ресурсів за історичний час [2].

Загальна площа штучних водойм Теробовлянського району становить 1211,2 га (1,07% від загальної площі земель). Водні антропогенні ландшафти району представлені водосховищами,

ставками і каналами. В структурі штучних водойм найбільша частка припадає на ставки – 464,28 га (38% від загальної площі штучних водойм), штучні водотоки (канали, колектори, канави) становлять 449,21 га (37%), водосховища – 297,8 га (25%) (див. рис.1).

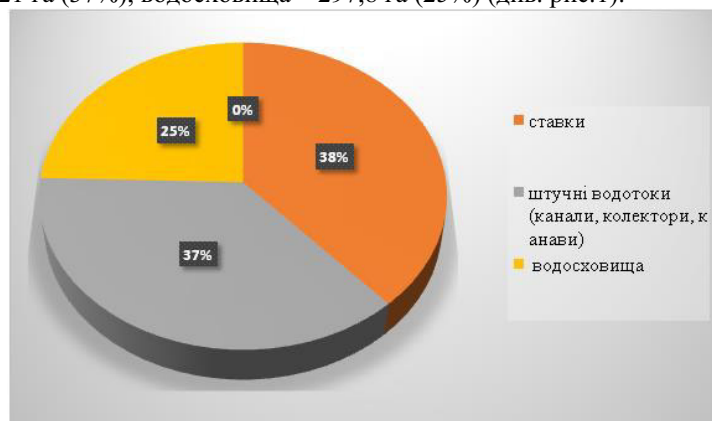

Рис. 1. Структура водних антропогенних ландшафтів Тербовлянського району Тернопільської області

Найбільшу площу штучних водойм мають Дарахівська (94,01 га), Дворічанська (86,10 га) та Іванівська (64 га) сільські ради. Штучні водотоки найбільше представлені в Соколівській (34 га), Заздрівській (27 га) та Кобиловолоській (25 га) сільських радах. Найбільші площі ставків зафіксовані в Ласковецькій (72 га), Сущинській (44,83 га), Дворічанській (40,7 га), Дарахівській (40,7 га) та Романівській (38,7 га) сільських радах.

У районі нараховується 47 ставків, які мають загальну площу – 464,28 га. Вони характеризуються великими розмірами та представлені у більшості сільських рад. Найбільша кількість ставків знаходиться в Сущинській сільській раді – 5, площею 44,83 га та орендуються Онишкевичем Д. М. В Долинській сільській раді нараховується 4 ставки площею 12,54 га, що орендуються Михно М. С. У Ласковецькій сільській раді налічується 2 ставки, які орендує Когут Р. М. та Грошко І. С. Ставки утворюють окремі урочища або групи урочищ у відповідному типі місцевостей наземних ландшафтів. Саме приуроченістю до відповідного типу місцевостей визначають основні риси ставків, розміри і морфологію, інтенсивність замулення, характер заростання.

Тваринний світ ставків є різноманітним. Багато мисливської водоплавної птиці, водяться ондатри, видри, нутрії.

Рис. 2. Ставок у селі Романівка

У ставках водяться різні види риб які є об'єктом риборозведення: карп, карась, плотва, щука, окунь, лящ, сом, які є об'єктом риборозведення.

В межах району окреслено ряд земель, які є надмірно зволоженими. З метою повернення земель до нормального стану, за якого їх продуктивність буде максимальною, в районі проведено комплекс меліоративних заходів по осушенню перезволожених земель для забезпечення їх раціонального обробітку.

Меліорації підлягають землі майже всіх населених пунктів району. Площа осушуваних земель району становить 22940 га. Найменші площі осушених земель в районі припадають на Великоговилівську (23 га) сільську раду.

З метою осушення перезволожених земель на Теробовлянщині збудовано систему каналів, які відносяться до відкритої осушувальної мережі меліоративних систем, які представлені комплексом внутрішньогосподарських та міжгосподарських каналів.

Канали, як водні антропогенні комплекси, отримали широке розповсюдження в межах Теробовлянського району, тому що на території району є перезволожені землі. Загальна їх довжина становить 377,53 км. Канали представлені майже у всіх сільських радах району і характеризуються значною довжиною – від 1 до 25 км (див. рис. 3). У Заздрівській та Соколівській сільських радах довжина каналів становить 24,71 км та 24,69 км відповідно. Як ландшафтні комплекси канали нагадують русла річок або їх стариці.

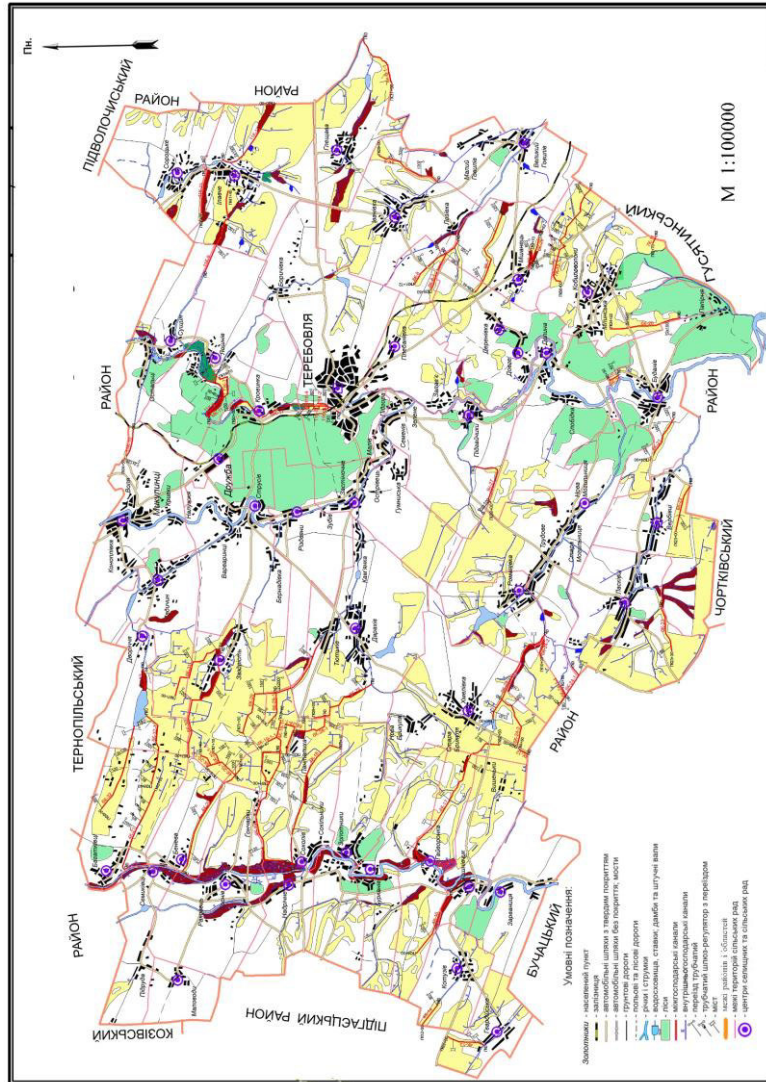

Рис. 3. Осушувані землі та водні антропогенні ландшафти Тербовлянського району

З метою з'ясування загального стану водних антропогенних ландшафтів та встановлення ступеня їх придатності для використання, в районі здійснюється державний моніторинг поверхневих вод та меліоративний моніторинг.

В рамках загальнодержавної системи моніторингу довкілля в Теробовлянському районі здійснюється комплекс меліоративних моніторингових робіт на одній із еталонних систем області – «Стрипа».

Водні ресурси району, як і Тернопільщини загалом, відіграють важливу роль в розвитку господарського комплексу області. Водні антропогенні ландшафти району використовується для промислового і сільськогосподарського водопостачання, комунально-побутових потреб, енергетики, риборозведення, рекреаційних цілей.

Список використаних джерел

1. Гулик С. В. Сучасна структура і стан водних антропогенних ландшафтів Тернопільського району / С. В. Гулик, Н. В. Сеньків // Сучасні проблеми геології: зб. наук. праць, присв. 155-річчю з дня народж. акад. П. А. Тутковського. – 2013. – С. 77-80.
2. Денисик Г. І. Антропогенне ландшафтознавство: навчальний посібник. Частина I. Глобальне антропогенне ландшафтознавство. Вінниця: «Едельвейс і К», 2012. 336 с.
3. Статистичні матеріали управління земельних ресурсів Тернопільської області (форма 6-зем).
4. Тернопільське обласне управління водних ресурсів:
URL: <http://www.vodgosp.te.ua>.

Лось А.

магістрант I курсу

спеціальності 014 Середня освіта (Географія)

Науковий керівник – проф. Сивий М. Я.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНИ ГЕОСАЙТІВ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Постановка проблеми. Геосайти (або геолого-геоморфологічні пам'ятки) мають важливе значення для вивчення геологічної будови земної кори та геологічної історії розвитку Землі загалом та певної території зокрема. Їх вивчення створює умови для спостереження екзогенних геологічних процесів та вплив цих процесів на формування рельєфу. Більшість геосайтів мають наукову та культурно-естетичну цінність, що робить їх об'єктами наукового та пізнавального туризму.

Аналіз публікацій. Перші роботи, присвячені вивченню даного питання, були написані ще у XIX столітті. Першими українськими